

СТАНОВИЩЕ

за научната продукция и преподавателската работа на доц. д-р **Александър Николов Николов** от катедра „Стара и средновековна история“ на Историческия факултет на СУ „Св. Климент Охридски“, единствен участник в конкурса за заемане на академична длъжност **„професор“**, обявен на 15 юни 2018 г. в Държавен вестник № 50

Доц. Александър Николов се явява на посочения конкурс с едно монографично изследване, 41 студии и статии и дял в компендиум с латински извори за българската история, всички излезли от печат след неговата хабилитация като доцент през 2006 г. Съответната комисия от СУ е прегледала неговите документи, които отговарят на изискванията за участие в такъв конкурс, посочени в ЗРАСРБ и в Правилника за неговото приложение, приет от Софийския университет.

В резултат на солидното класическо и историческо образование, което придобива през годините, както и на продължителната практика в кръга от млади учени, формирал се около доайените на Историческия факултет на Софийския университет, доц. Николов е вече утвърден специалист по историческо изворознание и най-вече в областта на латиноезичните извори за средновековната българска, европейска и средиземноморска история. На тази основа се формират и многостранните му научно-изследователски интереси, свързани с кръстоносното движение и породените от него контакти/конфликти между Християнския запад и Мюсюлманския близък изток.

На този фон е разбираемо представянето на монографичния труд на доц. Николов, „От Акра до Константинопол: пет средновековни трактата за ислямско-християнските взаимоотношения“, С., БАН, 2018, съдържащ превод от латински език и коментар на текста на пет средновековни трактата, представляващи особен интерес за разкриване на многоаспектните отношения между изтока и Запада в периода на кръстоносните походи. Това, че тези извори са били частично използвани и цитирани от автора в неговата монография "Вярвай или ще те убия!: "Ориенталците в кръстоносната пропаганда 1270-1370 г." (С., 2006 г.), в никакъв случай не хвърля сянка на съмнение върху значението на новото съчинение и неговата стойност като хабилитационен труд за придобиване на академичната длъжност „професор“. Дори напротив, именно това монографично изследване върху въпросните трактати ги вкарва вече наистина в научна употреба в българската медиевистика и дава възможност и на други учени да градят върху основите, поставени от доц. Николов.

Нито мястото, нито форматът на едно становище за участник в академичен конкурс позволяват да бъде направена по-задълбочена и пространна оценка не само на монография, но дори и на студия, което се отнася с пълна сила и за настоящия случай с хабилитационния труд на доц. Александър Николов. Друго е по-важно за целите на настоящия конкурс – притежава ли доц. Николов необходимата научна зрялост и добросъвестност, изследователски нюх и технически умения за изложи и аргументира своите тези. А в случая с неговата монография не е за пренебрегване и въпросът за усета за мярка при интерпретацията на преведените текстове, който често изневерява на по-разпалени или по-недобросъвестни колеги, устремили се към нови прочити и нови (хипер)интерпретации. Ако трябва накратко да отговоря на риторичните

въпроси, които току-що си поставих, трябва да заявя, че доц. Николов успешно борави с капризната материя на изворознанието и умее да напипва и представя пред научната общност нови и интересни аспекти от изворовото богатство на латиноезичната историопис от средновековната епоха.

Тази констатация може да бъде аргументирана обстойно, ако беше предназначена за уши, несвикнали с научната проблематика на гилдията на професионалните историци. Затова тук пред вас ще се ограничи да посоча заглавията на статиите и студиите на доц. Николов, с които той се явява на настоящия конкурс. Техният обем и жанрово-тематични характеристики спокойно биха позволили на автора да ги представи като „достатъчни по обем и качества, за да заместят необходимостта от представянето на монографичен хабилитационен труд“, както впрочем стана модерно да се прави напоследък.

Александър Николов обаче избира по-трудния, но по-верен път да представи не само монографично изследване, но и равностойни на него по научна задълбоченост и прецизност студии и статии, от които може би единствено последната, писана в съавторство, не би трябвало да бъде взета предвид при отсъждането по настоящия конкурс. И без нея обаче научната му продукция задоволява напълно изискванията на цитирания вече релевантен на процедурата закон.

Съвсем накратко ще отбележа, че доц. Николов отговаря и на останалите изисквания на този закон и особено с разностранната си преподавателска активност, която никак не е маловажно условие за заемане на академичната длъжност „професор“ в най-престижното висше учебно заведение на България. Само за пълнота ще добавя, че кандидатът е участвал в многобройни научни форуми у нас и в чужбина, ръководител е

или член на екипа на множество научни проекти и изобщо е една от най-разпознаваемите фигури на българската медиевистика през последните години. За това последното свидетелстват както забелязаните от доц. Николов цитирания на негови трудове, така и незабелязаните, които по едно известно правило винаги са повече от забелязаните.

В края на своето становище няма да изненадам никого като заявя, че въз основа на всичко, отбелязано дотук, смятам с чиста съвест да гласувам положително за присвояване на доц. д-р Александър Николов Николов на академичната длъжност „професор“, с което поздравявам и колегията от Историческия факултет на Софийския университет с това ново и качествено попълнение.

София, 21 ноември 2018 г.

проф. дин Илия Г. Илиев